

KOMUNITOU PODPOROVANÉ ZEMĚDĚLSTVÍ



Komunitou podporované zemědělství (KPZ) představuje vztah mezi zemědělci a spotřebiteli – podílníky, kteří společně sdílejí bohatství úrody i riziko neúspěchu. Díky KPZ mohou spotřebitelé přímo ovlivnit podobu zemědělství a původ potravin v místě, kde žijí.

Jak to vypadá v praxi? Obvykle se skupina odběratelů spojí s šetrně hospodařícím zemědělcem, sestaví koordinační tým a domluví si vlastní pravidla fungování na základě principů KPZ.

Zemědělec pak skupině dodává po celou sezónu to, co vypěstoval a vyrobil. Další možností je, že si skupina společně se zahradníkem pronajme pole a dohromady na něm začnou hospodařit.

Prodej prostřednictvím KPZ nejenže propojuje drobné zemědělce s jejich zákazníky, ale má také pozitivní vliv na vytváření nových pracovních příležitostí a rozvíjení komunit v zemědělských oblastech.

KRÁTKÝ DODAVATELSKÝ ŘETĚZEC

je model distribuce, který zkracuje vzdálenost mezi producentem a spotřebitelem.

Znamená to, že produkty nebo suroviny putují k zákazníkovi přes co nejméně prostředníků (velkoobchodníci, distributoři...).

V ideálním případě tedy výrobci, pěstitelé nebo dodavatelé prodávají své zboží přímo do obchodů nebo přímo spotřebitelům.

Tento přístup přináší řadu výhod: mj. podporuje místní ekonomiku a snižuje ekologickou stopu.

Kromě KPZ může být příkladem krátkého dodavatelského řetězce například bezobsažná prodejna, farmářský automat či spolkový obchod.

Jak úspěšně založit a vést KPZ? Kde sehnat podílníky? Čeho se vyvarovat? Dozvíte se v tomto infolistu.

Další infolisty ze série Z farmy rovnou na stůl:

- Farmářský automat
- Bezobslužná prodejna
- Spolkový obchod





KPZ v souvislostech

Systém KPZ se rozvíjí po celém světě jako podpora a ochrana drobných zemědělců před tlakem globální ekonomiky a obchodních řetězců.

Zemědělství podporované místní komunitou dodává vztahu zemědělec–spotřebitel (staro)nový rozměr. Zemědělec a komunita jeho místních podporovatelů se stávají rovnocennými partnery.

Lidé, kteří jsou členy KPZ či podobné komunity, se díky tomu učí nahlížet na vztah zemědělství, výroby a spotřeby potravin v mnohem širších souvislostech, ať už jde o maximální využívání sezónní produkce, důraz na lokální zdroje či vnímání naší závislosti na přírodních zdrojích a klimatu.

Cena KPZ podílu

Cílem v KPZ je, aby byla cena férová jak pro zemědělce, tak pro podílníky. Proto ceny nelze srovnávat s cenami v jiných distribučních kanálech, kde může být cena potravin sice nižší, ale to jen kvůli extrémnímu tlaku na zemědělce, půdu a celou krajinu.

PRINCIPY KPZ:

PARTNERSTVÍ

- Vzájemnou spolupráci stvrzují podílníci a zemědělci závazkem odebírat a dodávat potraviny ze statku po určitou dobu. Smlouva se obvykle uzavírá na jednu sezónu – od jara do podzimu.

LOKÁLNOST

- KPZ rozvíjí místní ekonomiku. Finance, které komunita podílníků zaplatí zemědělci, zůstanou v místním oběhu.

SOLIDARITA

- KPZ stojí na vzájemné podpoře mezi zemědělci a podílníky. Především jde o sdílení rizik a přínosů hospodaření.

AGROEKOLOGIE

- Komunitou podporovaní zemědělci hospodaří šetrně a s respektem k životnímu prostředí, vodě, půdě, krajině, zvířatům a lidem ve svém okolí. Spolu s podílníky tak kladou důraz na spolupráci s přírodou a na péči o její bohatství při produkci jídla.

Jak úspěšně vést KPZ

Budování vztahů s podílníky stejně jako včasná a jasná komunikace – obojí je důležitou součástí práce koordinátora KPZ.

Co vaši podílníci uvítají?

- newsletter se zpravodajstvím z farmy, s informací, které zelenině se v dané době daří a co se na farmě právě děje;
- další newsletter s receptem, podle nějž si podílníci mohou méně známé druhy zeleniny doma připravit;
- fotografie bedýnky s popisem jejího obsahu;
- prezentaci faremního života na sociálních sítích

Na [YouTube AMPI](#) v playlistu [KPZkoaLICE](#) najdete záznamy webinářů KPZ v praxi. Podívat se můžete i na další [videa o KPZ](#). Všechny informace o KPZ najdete na kpzinfo.cz.

Tip na videa:

Jakub a Tereza Peškovi provozují ve svém Hospodářství Svobodné Hory úspěšnou KPZ formou market gardeningu. Více se o jejich podnikání dozvíte ve videu na [YouTube kanálu Lovíme.bio](#).



Je KPZ pro mě jako spotřebitele?

Jste ochotní přijmout spoluzodpovědnost?
Pravidelně doma vaříte? A jste při tom kreativní?
Máte rádi překvapení, která sezónnost nabízí?

V systému KPZ je potřeba, aby každý dodržoval pravidla, která si komunita domluví. Minimálně to znamená: zaplatit včas splátky, vyzvedávat si pravidelně a včas svůj podíl, věnovat pozornost informacím od koordinátorů, chovat se ohleduplně k ostatním a nenásilně s nimi komunikovat.



Výhody KPZ pro spotřebitele

- Mám přístup k čerstvým, zdravým a kvalitním sezónním potravinám přímo od zemědělce za cenu přijatelnou pro obě strany.
- Osobně znám svého zemědělce, farmu i způsob hospodaření.
- Svými financemi podporuji rozvoj menších rodinných ekologicky hospodařících farem, místní ekonomiku a zaměstnanost.
- Mohu se setkávat s dalšími členy, posilovat místní soudržnost, propojovat se v rámci dalších pracovních či volnočasových aktivit.

Tipy pro dobrou komunikaci v KPZ

Poskytujte ostatním upřímnou a konstruktivní zpětnou vazbu a buďte aktivní. Máte-li otázku, neváhejte se zeptat; máte-li problém, dejte o něm vědět! Pokud na něj neupozorníte, nebude ho moci nikdo řešit a vy s ním zůstanete sami.

Je KPZ pro mě jako zemědělce?

Dokážete nabídnout dostatečně pestrou produkci?
Komunikujete a spolupracujete rád(a) s lidmi? Je pro vás komfortní představa závazku na celou sezónu?

Přestože KPZ přináší mnoho benefitů, nemusí vyhovovat každému zemědělci. Je důležité mít představu o tom, jaký může být roční odhadovaný výnos, a zároveň mít rozmyšleno, jaký vzájemný vztah je potřeba v rámci komunity KPZ vybudovat. Klíčová je také pestrost produkce a její množství.

Velmi užitečné je spojit se se zemědělci, kteří už mají s KPZ zkušenosti.
Najdete je v [Adresáři farmářů](#).

Výhody KPZ pro zemědělce

- Pěstuji a vyrábím potraviny přímo pro lidi, kteří dokáží ocenit jejich hodnotu i moji práci.
- Mám předem zajištěnou část odbytu na celou nebo část sezóny, což posiluje finanční stabilitu mého hospodářství.
- Jsem v přímém vztahu se svými odběrateli – podílníky, znám jejich potřeby a názory.
- Bohatství úrody i riziko neúrody sdílíme společně.
- Skupina může převzít část zodpovědnosti za péči o výdejní místo, distribuci podílů nebo i komunikaci.

Spolutvůrcem potravinového systému

Systém KPZ pomáhá farmářům a jejich rodinám pěstovat kvalitní potraviny nejen ekologicky, ale i ekonomicky udržitelně. My všichni – farmáři i spotřebitelé – tak můžeme každý den přispívat ke změně zemědělství a potravinového systému k lepšímu.

Pro Českou technologickou platformu pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) vytvořila PRO-BIO LIGA za finanční podpory Ministerstva zemědělství prostřednictvím dotace na činnost ČTPEZ v roce 2024.